

Oppilaan nimi:	Luokka:
Koulu:	Kunta:

1. Yhdistä alla olevat käsitteet oikeaan selitykseen. Lisää oikea numero selityksen perään.

- a) Työnantaja ja työntekijä solmivat. _____
- b) Ammattiliitto ja työnantajaliitto solmivat. _____
- c) Edustaa ja neuvoo työpaikalla ammattiliittoon kuuluvia työntekijöitä. _____
- d) Työpaikkojen ammattiyhdistykset kuuluvat näihin toimialoihin. _____
- e) Esimerkiksi SAK, Akava ja STTK ovat näitä. _____
- f) Edustavat tietyn alan työnantajia. _____

1. Keskusjärjestöt
2. Luottamushenkilö
3. Ammattiliitot
4. Työsopimus
5. Työnantajajärjestöt
6. Työehtosopimus (TES)

3 p.

2. Suomalaisen vaatebrändin t-paita valmistetaan intialaisesta puuvillasta Intiassa. Paitaa myydään Suomessa 29 eurolla.

4 p.

T-PAIDAN HINNANMUODOSTUS

Intia // Reilun kaupan puuvillainen paita

Kuvan lähde: Yle, <https://yle.fi/a/3-6887710>

- a) Kuinka paljon ompelija ansaitsee yhden paidan ompelemisesta? 1p. _____
- b) Kuinka monta euroa paidan kokonaishinnasta jää Intiaan? 1p. _____
- c) Mikä muodostaa merkittävimmän osan paidan hinnasta? 1p. _____
- d) Mitä tarkoittaa, että paita on Reilun kaupan tuote? 1p. _____

3.

Koskisen perheen ottaman asuntolainan määrä on 100 000 euroa. Asuntolaina on sidottu 12 kk euriboriin (viitekorko). Lisäksi maksetaan pankin marginaalikorkoa, joka on tässä tapauksessa 0,5 %.

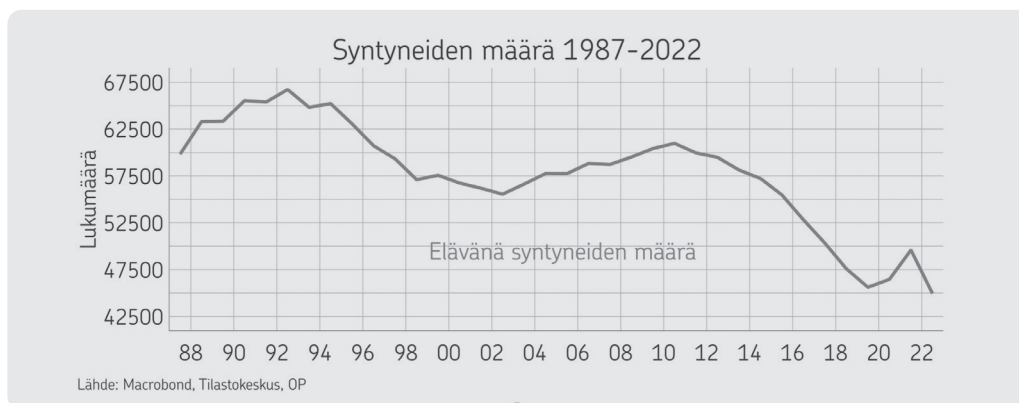
3 p.

- a) Syyskuussa 2021 euribor oli negatiivinen, jolloin ilman lainan lyhentämistä maksettavaksi jäi vain marginaalikorko. **Vuodessa** korkomeno oli noin
- a) 500 € b) 5000 € c) 15 000 €
- b) Vastaavasti 20.9.2023 euribor oli 4,3 %. Tällöin vuodessa **kokonaiskorkomeno** oli noussut ja se oli vuodessa noin
- a) 4800 € b) 8000 € c) 15 000 €
- c) Tällöin asuntovelkaisen pankille maksama **kuukausierä** ilman lainan lyhennystä on noin
- a) 50 € b) 200 € c) 400 €

4.

Oheisessa tilastossa on kuvattu Suomessa syntyneiden lasten määrä.

5 p.

- a) Mitä syntyvyydelle Suomessa on tapahtunut viimeisen 30 vuoden aikana? 1 p.

- b) Mitkä tekijät vaikuttavat maan väkilukuun syntyvyyden lisäksi? 2 p.

- c) Millaisia haasteita Suomen kansantaloudelle aiheutuu tulevaisuudessa nykyisestä matalasta syntyvyydestä? 2 p.

5.

Lue alla oleva teksti ja anna Jannelle neljä hyvää neuvoa, joiden avulla hän voi saada taloutensa kuntoon. Vastaa kokonaisin lausein.

4 p.

19-vuotiaalla Jannelle on taloudellisia murheita. Janne tekee satunnaisesti erilaisia hanttihommia esimerkiksi ruokalähtetinä. Hän asuu pienessä vuokra-asunnossa. Janne pitää juhlimisesta ystäviensä kanssa. Lisäksi hän rakastaa hienoja vaatteita ja kenkiä. Janne hakee jännitystä elämäänsä pelaamalla nettipokeria. Jannen rahat ovat usein lopussa, minkä takia hän on ottanut joskus pikavippejä. Janne on keskeyttänyt opintonsa toisella asteella. Hän haaveilee saavansa taloutensa tasapainoon ja valmistuvansa tulevaisuudessa ensihoitajaksi.

6.

15-vuotias Rosa on yhdeksäsluokkalainen. Hän kauppa Snapchatissa Kiinasta ostamia tuotteita. Yllä on eräs Rosan myynti-ilmoituksista. (Rep = ei-aito, tuoteväärännös)

*Myy Air Jordan neloset.
Repit. TripTrap verskoja.
Rep! Tarjolla myös
hajuvesiä. Rep!*

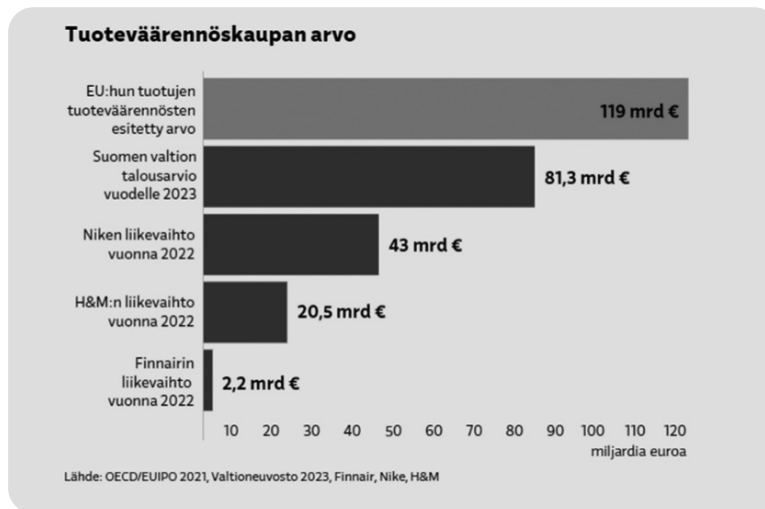
6 p.

a) Millainen on ostajan kuluttajansuoja, kun hän ostaa tuotteen Rosalta? 1 p.

b) Millainen on Rosan vastuu myydyistä tuotteista? 1 p.

c) Mitä seurauksia Rosalle mahdollisesti voi tulla, jos hänen kaupankäyntinsä tulee viranomaisten tietoon? 2 p.

d) Alla oleva tilasto kertoo tuoteväärännöskaupan arvosta EU:ssa.

Millaisia seurauksia tuoteväärännöskaupesta on julkisille ja yksityisille talouksille? Kerro molemmista yksi esimerkki. 2 p.

7.

Vastaa alla oleviin kysymyksiin.

a) Mikä on euron ja kruunun vaihtokurssi? 1 p.

b) Hampurilainen maksaa Suomessa 5,45 euroa ja Ruotsissa 54,00 kruunua. Kummassa maassa hampurilainen on edullisempi taulukossa olevalla vaihtokurssilla? 1 p.

c) "Heikko kruunu tukee Ruotsin vientiä." Perustele, miksi väite on totta. 3 p.

Euron suhde muutamisiin eri valuuttoihin 15.1.2024.

		15.01.2024
Australian dollari	AUD	1,6449
Englannin punta	GBP	0,86075
Japanin jeni	JPY	159,67
Kiinan juan renminbi	CNY	7,8529
Ruotsin kruunu	SEK	11,2780
Sveitsin frangi	CHF	0,9351

Lähde: Euroopan keskuspankki

5 p.

8.

Olet Järvi-Suomessa sijaitsevan Mölkkylän kunnan kunnanjohtaja. Mölkkylän väestö vanhenee ja nuoriso muuttaa opiskelemaan läheiseen suureen kaupunkiin. Kesäisin kunnan elinkeinoelämää vilkastuttaa kesämökkiläisten saapuminen. Mölkkylän keskustan läheisyydestä on löytynyt arvokasta maametallia. Kaivosyhtiö haluaisi perustaa Mölkkylään avolouhoksen ja metallijalostamon. Perustele kunnan talouden näkökulmasta mitä etuja tai haittoja luvan antaminen kaivosyhtiölle aiheuttaisi Mölkkylässä.

Nimeä kolme etua ja kolme haittaa.

6 p.

9.

Euroopan keskuspankin (EKP) tavoitteena on ylläpitää hintavakautta, mikä tukee talouskasvua ja työllisyyttä. EKP:n hintavakaustavoitteeksi on asetettu inflaation pitäminen keskipitkällä aikavälillä mahdollisimman lähellä kahta prosenttia.

- a) Miten EKP käyttää koronnostoa ja -laskua saavuttaakseen tavoitteensa? Alla olevasta kuvaajasta löydät esimerkkejä. Käytä tilastoa hyödyksesi.
- b) Millaisia haasteita 19 maan yhteinen valuutta euro aiheuttaa?

10 p.